

Natuurtoets Centrumplan Bathmen

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetgeving en -beleid*

ecogroen advies

in opdracht van de
gemeente Deventer

Colofon

Titel	Natuurtoets Centrumplan Bathmen
Subtitel	Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid
Projectcode	13-485A
Status	Concept
Datum	1 oktober 2014
Auteur	Ir. A. (Adriaan) de Gelder
Veldonderzoek	Ing. M.G. (Mark) Hoksberg
Eindredactie	M.A. (Martin) Heinen
Opdrachtgever	Gemeente Deventer

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Gelder, A. de (2014). Natuurtoets Centrumplan Bathmen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Conceptrapport 13-485A. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

Inleiding	1
1	
1.1 Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3 Algemene opzet	2
Gebiedsbescherming	3
2	
2.1 Natuurbeschermingswet	3
2.2 Ecologische hoofdstructuur	3
2.3 Overige natuurgebieden	3
2.4 Eindconclusies gebiedsbescherming	4
Flora- en faunawet	5
3	
3.1 Onderzoeksmethode	5
3.2 Flora	6
3.3 Vleermuizen	6
3.4 Grondgebonden zoogdieren	7
3.5 Broedvogels	7
3.6 Amfibieën	8
3.7 Overige soortgroepen	9
3.8 Eindconclusies Flora- en faunawet	9
Geraadpleegde bronnen	10
4	

Bijlage

1 - Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van de Gemeente Deventer heeft EcoGroen Advies een natuurtoets uitgevoerd. Deze natuurtoets is noodzakelijk ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing voor de uitvoering van het Centrumplan Bathmen.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Het onderzoek is gebaseerd op één dagbezoek, aanvullend onderzoek naar vleermuizen en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied bevindt zich in het hart van Bathmen en bestaat uit een school, drie woningen, een rentmeesterskantoor, een loods, een bibliotheekgebouw, tuinen, groenstroken en losstaande bomen. Er worden panden afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw. Bovendien zullen bomen en struiken gerooid worden.

Effectbeoordeling Beschermd gebieden

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingrepen en de afstand tot beschermde natuurgebieden wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermd natuurmonumenten, EHS of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.

Effectbeoordeling Beschermd soorten

- Beschermd en bedreigde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied en deze worden ook niet verwacht;
- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Ook zijn er geen essentiële vliegroutes en foerageergebieden aanwezig;
- Er zijn geen sporen of prooi-resten van Steenmarter (Ff-wet tabel 2) aangetroffen. In de tuinen aan het Meesterspad zijn door bewoners wel waarnemingen van Eekhoorn (Ff-wet tabel 2) gedaan. Nesten of essentieel leefgebied van deze soort zijn in het plangebied echter niet aanwezig. Ook vaste verblijfplaatsen van andere zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten binnen de invloedssfeer van de plannen. In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten zoals Egel, Bosmuis en Huisspitsmuis te verwachten;
- In de bebouwing in het plangebied zijn geen locaties aanwezig die geschikt zijn als broedlocatie voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Wel zijn in het plangebied broedvogels van tuinen en erven, bos en struweel aanwezig of te verwachten zoals Merel, Houtduif, Vink, Roodborst, Heggenmus, Winterkoning, Zwartkop, Boomklever, Pimpelmees en Koolmees;
- Permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied waardoor aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën kan worden uitgesloten. In het plangebied vindt hooguit op beperkte schaal overwintering plaats van enkele algemene laag beschermde (Ff-wet tabel 1) amfibieën als Bruine kikker en Gewone pad onder struiken en in de strooisellaag;
- Verblijfplaatsen van beschermde reptielen, libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Bij de voorgenomen sloop van de bebouwing en herinrichting van het plangebied zijn geen negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen te verwachten;
- Bij de uiteindelijke herinrichting van het plangebied dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels: schade aan broedvogels en hun nesten dient te worden voorkomen;
- Voor de overige soortgroepen is het in deze situatie vanuit de Flora- en faunawet niet verplicht vervolgstappen te nemen.

1 Inleiding

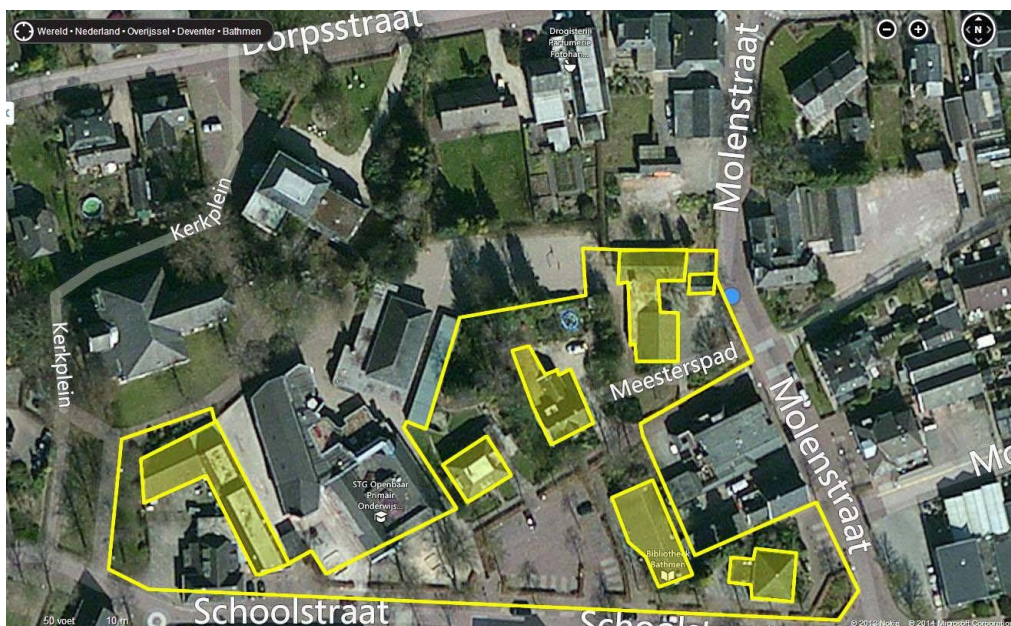
1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

In opdracht van de Gemeente Deventer heeft EcoGroen Advies een natuurtoets uitgevoerd. Voorliggende rapportage is opgesteld ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing van de uitvoering van het Centrumplan Bathmen.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

Het plangebied bevindt zich in het hart van Bathmen en bestaat uit een school, drie woningen, een rentmeesterskantoor, een loods, een bibliotheekgebouw, tuinen, groenstroken en vrijstaande bomen (zie figuur 1.1) Deze panden worden afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw. Bovendien zullen bomen en struiken gerooid worden.

Figuur 1.1: Plangebied (binnen gele lijn) en af te breken panden (gele arceringen). Bron kaartondergrond: BingMaps

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op één dagbezoek, aanvullend vleermuisonderzoek, een eerdere natuurtoets (Bunskoek & Hoksberg 2009), bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien het nemen van vervolgstappen nodig is, is dit ook aangegeven.

2 Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermd Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen of activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied ligt op een afstand van circa zeven kilometer van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen als speciale beschermingszone voor acht habitattypen, zes habitatrichtlijnsoorten, vijf broedvogelsoorten en 18 niet-broedvogelsoorten. In het plangebied en directe omgeving zijn kwalificerende habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende (niet-) broedvogels afwezig.

Gezien de aard van de geplande werkzaamheden, de ligging in de bebouwde kom, de onderlinge afstand en de tussenliggende barrières (woningen, bos, infrastructuur) zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** is vastgelegd in het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

Het plangebied ligt niet in de EHS. Op een afstand van 650 meter ten noorden van het plangebied is bosgebied aanwezig dat als EHS begrensd is (Provincie Overijssel 2013). Gezien de afstand, tussenliggende bebouwing en de aard van de plannen kan worden uitgesloten dat er aantasting plaatsvindt van wezenlijke kenmerken en waarden. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie niet nodig.

2.3 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Gezien de aard van de geplande werkzaamheden, ligging in de bebouwde kom, de onderlinge afstand en de tussenliggende barrières (woningen, infrastructuur) zijn geen negatieve effecten te verwachten op dergelijke gebieden.

2.4 EINDCONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

De plannen hebben geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, EHS-gebieden en belangrijke natuurwaarden buiten de EHS tot gevolg. Een vervolgetraject in de vorm van een nadere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet en provinciaal beleid is dan ook niet nodig.

3

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groeiplaatsen.

3.1 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op één locatiebezoek voor de quickscan natuurtoets en aanvullend nachtelijk vleermuisonderzoek.

Quickscan natuurtoets

Tijdens een dagbezoek op 18 maart 2014 is het plangebied door één persoon onderzocht en is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaar beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Speciale aandacht is daarbij uitgegaan naar de soortgroepen flora, zoogdieren en broedvogels (met jaarrond beschermde nesten). Relevante soorten uit overige soortgroepen zijn eveneens meegenomen. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en 'expert judgement' is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Vleermuisonderzoek

Tijdens de quickscan natuurtoets zijn in de gebouwen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Meer concreet betreft het ruimten in dakbeschot, spouwen en achter boeiboorden. Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich dan ook voornamelijk gericht op het vaststellen van (vaste) verblijfplaatsen. Conform het vleermuisprotocol en de soortenstandaarden voor vleermuizen (zie kader 3.1 volgende pagina) zijn in deze situatie vier nachtelijke bezoeken noodzakelijk. Voor verblijfplaatsen van vleermuizen gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de periode juni - half juli gericht op kraamkolonies/ zomerverblijfplaatsen (uitgevoerd op 5 juni en 14 juli 2014) en twee nachtelijke bezoeken in augustus - september gericht op baltslocaties/paarverblijfplaatsen (uitgevoerd op 20 augustus en 3 september 2014).

Bij het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector. Met een batdetector zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen. Alle bezoeken zijn uitgevoerd door één persoon met gunstige weersomstandigheden (droog, weinig wind en > 10 °C). Alle onderzoeken hebben plaatsgevonden rond de schemering, waarbij uit-/invliegende en langsvliegende exemplaren zijn vastgesteld.

Kader 3.1 Toelichting vleermuisprotocol en soortenstandaardVleermuisprotocol

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EZ) en de Zoogdiervereniging. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht.

Soortenstandaards

Voor 23 (in de Flora- en faunawet) strikt beschermde soorten is door het voormalige Ministerie van EL&I en het huidige ministerie van EZ een soortenstandaard opgesteld. In deze soortenstandaards staat ecologische informatie over de betreffende soort en zijn leefomgeving. Verder zijn de wettelijke regels en hun toepassingen opgenomen en wordt de wijze van onderzoek en de te nemen mitigerende maatregelen bij veel voorkomende activiteiten beschreven. Bij de beoordeling van ontheffingaanvragen kan de toetsende instantie (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) deze soortenstandaards als uitgangspunt nemen.

3.2 FLORA

Inheemse flora in het plangebied is met name aanwezig in de gemeentelijke groenzones en de tuinen langs het Meesterspad. In de tuin van Meesterspad 5 is de laag beschermde Kleine maagdenpalm aangeplant. Wegens de niet-natuurlijke herkomst geniet deze planten geen wettelijke bescherming. Verder zijn in het plangebied algemene en niet beschermde planten aangetroffen zoals Zevenblad, Stinkende gouwe, Straatgras, Liggend vetmuur, Gewone paardenbloem, Klimop en Hondsdraf. Het nemen van vervolgstappen voor flora is in deze situatie niet nodig.

3.3 VLEERMUIZEN

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.2, volgende pagina). Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de zwaarste bescherming.

Vaste verblijfplaatsen

De school, bibliotheek, Meesterspad 3 en 5 en het rentmeesterskantoor zijn in 2008 van binnen geïnspecteerd. Daarbij zijn destijds geen sporen van vleermuizen gevonden. Ook is beoordeeld dat de inspecteerbare ruimten (zolders en vlisingen) afwezig of ongeschikt zijn voor vleermuizen, met uitzondering van Meesterspad 3 en 5.

Uit het gericht aanvullend onderzoek naar vleermuizen is echter gebleken dat er in de bebouwing geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Ook in de op het terrein aanwezige bomen of bomen in de directe omgeving ontbreken vaste verblijfplaatsen.

Bij de geplande sloop van de bebouwing en herinrichting van het plangebied zijn dan ook geen negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen te verwachten. Juridische vervolgstappen ten aanzien van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daarom niet aan de orde.

Vliegrouetes en foerageergebieden

De tuinen en groenzones fungeren niet als onderdeel van een vliegroute voor vleermuissoorten vleermuizen. Het plangebied zelf wordt wel gebruikt als foerageergebied door Gewone dwergvleermuis. Als gevolg van de beoogde ontwikkelingen worden echter geen negatieve effecten verwacht op foerageergebieden in en nabij het plangebied omdat er voldoende alternatieve potentiële foerageergebieden en structuren aanwezig zijn in de directe omgeving.

Kader 3.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een *vliegroute*. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als *foerageergebied* voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

3.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Er zijn in het plangebied geen sporen of prooiresten van Steenmarter (tabel 2 Ff-wet) aangetroffen. In de tuinen aan het Meesterspad zijn door bewoners wel waarnemingen van Eekhoorn (tabel 2 Ff-wet) gedaan. Nesten of essentieel leefgebied van deze soort zijn in het plangebied echter niet aanwezig. Ook vaste verblijfplaatsen van andere zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en te verwachten binnen de invloedssfeer van de plannen. In het plangebied zijn wel vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten zoals Egel, Bosmuis en Huisspitsmuis te verwachten.

Voor laag beschermde kleine grondgebonden zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.5 BROEDVOGELS

Aangezien dit een quickscan betreft en het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten, was een broedvogelinventarisatie niet mogelijk. Op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (verspreidingsatlassen en internet) en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.3).

Kader 3.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Tijdens het onderzoek is extra aandacht uitgegaan naar jaarlijks gebruikte nesten van genoemde soorten. De gebouwen zijn niet geschikt als broedplaats voor Gierzwaluwen. Deels zijn ze te laag of hebben een flauwe dakhelling. Ook nesten van Huismus worden gezien de bouwstijl en het gebruik niet verwacht. Roofvogels en uilen zijn in een dorpscentrum niet te verwachten. Op honderd meter afstand, ter hoogte van de Brink, is een Roekenkolonie aanwezig. In de bomen in het plangebied zijn echter geen nesten aanwezig. Schade aan de functionele leefomgeving van genoemde soorten is niet aan de orde.

Overige broedvogels

Gezien de terreingesteldheid zijn in het plangebied broedvogels van tuinen en erven, bos en struweel aanwezig of te verwachten zoals Merel, Houtduif, Vink, Roodborst, Heggenmus, Winterkoning, Zwartkop, Boomklever, Pimpelmees en Koolmees.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in het kader van de Flora- en faunawet in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen dan ook buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Indien op een locatie door een ter zake kundige geen broedende/nestelende vogels zijn vastgesteld, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan echter tot in november broedend worden aangetroffen. Door de uitvoering te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen.

3.6 AMFIBIEËN

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied kan voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. Wel zijn enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1) zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag, ruigten en onder takkenrillen en steenhopen.

Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Schade aan genoemde algemene en laag beschermde amfibieën kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd

worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

3.7 OVERIGE SOORTGROEPEN

Aangezien permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied is de aanwezigheid van vissen uitgesloten. Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen, beschermde ongewervelden en weekdieren aanwezig zijn.

3.8 EINDCONCLUSIES FLORA- EN FAUNAWET

- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Ook zijn er geen essentiële vliegroutes en foerageergebieden aanwezig. Derhalve is het nemen van vervolgstappen in deze situatie vanuit de Flora- en faunawet niet aan de orde;
- De geplande werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden gestart, tenzij door een ter zake kundige is vastgesteld dat geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn (zie ook paragraaf 3.5);
- De geplande werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op juridisch zwaar beschermde soorten. Het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bunskoek, M. & M.G. Hoksberg (2009). Natuurtoets drie locaties Centrumplan Bathmen; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 08-381A EcoGroen Advies, Zwolle.

Herder, J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers (2010). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2009. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-27.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van EZ. Gebiedendatabase Natura 2000. (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

Twisk P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internet

Provincie Overijssel (2013):

(http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland).

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de Zwarte rat, de Bruine rat en de Huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde

gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd¹. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit en op mijn.rvo.nl.

---

¹ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.